

Однозначно можна казати і про вплив ЗМІ на філософію релігії та релігійну філософію. Інтерактивна віртуальна реальність орієнтована на особистість, а не на масу. Роль такої інтерактивної віртуальної реальності стає все значнішою. Структура комунікаційних взаємодій має різоматичний, а не ієрархічний характер. Інформаційні технології змінюють предмет філософського дискурсу: розвивається філософія віртуальності і комунікативна філософія, констатується взаємопроникнення цивілізаційних систем, що, зрештою, розвиває дискурс розгляду етно-релігійних відмінностей в опозиції Схід-Захід.

Таким чином, релігійне життя сучасності вочевидь зазнає модифікацію в результаті впливу інформаційних технологій. Можна з упевненістю говорити про те, що в подальшому Інтернет надасть сильний вплив на релігію в цілому. Без сумніву можна сказати, що релігія в своєму розвитку буде переміщатися в сфери, далекі від свого звичайного, традиційного розуміння, і величезну роль в цьому процесі відіграє феномен кіберрелігії, який стане проявом релігійних інновацій та філософського пошуку наступних поколінь. Результати релігієзнавчого аналізу віртуальної релігійності може бути корисним, на нашу думку, до інших проявів сучасного релігійного, філософського процесів, та культурного процесу взагалі.

Список використаних джерел:

1. Забияко А. П. Современная киберрелигия: происхождение и развитие / А. П. Забияко // Проблемы трансформации религии. Коллективная монография. СПб. : Издательство СПбГУ, 2013. С. 303-313.
2. Karaflogka A. Religious Discourse and Cyberspace / A. Karaflogka // Religion. – 2002. – № 32. – P. 279-291.
3. MacWilliams M. W. Virtual Pilgrimages on the Internet / M. W. MacWilliams // Religion. – 2002. – 32. – P. 315-335 (315).
4. Kolodziejska M. I'm Attending Church and I Like it. The Role of Religion on The Internet / M. Kolodziejska // Geneva, 10 September 2011 ESA 10th Conference „Social Relations in Turbulent Times”. Abstracts Book. – P. 684-689.

Степанов А.О.

викладач,

*Львівський національний медичний університет
імені Данила Галицького*

СУЇЦИД ЯК БАГАТОАСПЕКТНИЙ ФЕНОМЕН

Для з'ясування справжніх причин виникнення феномену суїциду необхідно розглядати його в різних аспектах, а також із урахуванням різних умов, соціального та асоціального характеру, які супроводжують суїцид й затінують його справжню природу. У результаті такого аналізу жодну із умов не можна вважати справжньою причиною самогубства – повинен проступити

крізь товщу можливих інтерпретацій цього феномену власне філософський аспект дослідження коренів суїциду.

Суїцид має історичний аспект свого вивчення, що становить певний інтерес для філософського аналізу феномену самогубства в сенсі аксіології (оцінки різними народами у різні епохи існування людської цивілізації суїциду як негативного й водночас позитивного явища).

Позитивно суїцид оцінювався древніми спільнотами людей періоду родово-племінних відносин, такими, наприклад, як древні скандинавські племена з їх ідеологією альтруїстичного самогубства старців, які звільняють плем'я від безутішних турбот про немічну старість, або готи з існуючою в них «скелею предків». Суїцид оцінювався не лише позитивно, але й набував ефекту естетизації в ритуальних формах Харакірі (Японія) і Саті (Індія). Античному світу періоду правління римських імператорів і боротьби політичних партій відомо чимало випадків самогубств серед представників римської аристократії з політичних мотивів, достатньо назвати імена Катона, Брута, Сціпіона, Сенеки. Суїцид такого роду набував форми особливого виду мистецтва. Приміром, у Єгипті в період правління Марка Антонія існувала академія (сінапофеміон), члени якої в порядку почерговості закінчували своє життя самогубством, а на засіданнях обговорювали й віднаходили нові легкі й «приємні» його способи [3, с. 71].

Упродовж усього існування людської цивілізації негативна оцінка феномену самогубства все таки має більш стійкий й масовий характер на противагу позитивній. До соціальних факторів сучасного буття людини, які супроводжують суїцид, належать урбанізація населення, вплив засобів масової інформації, заразливість й колективність самого феномену самогубства, послаблення інституту сім'ї, специфіка національного забарвлення даного явища, а також визначений зв'язок з характером віросповідання певних народів.

Важливо відзначити, що ні соціальні, ні асоціальні умови, що знаходяться в континуумі з суїцидом, не можуть виступити в якості основоположних причин цього явища суспільного життя, а, відтак, мало що дають в можливостях наукового передбачення розвитку цього феномену. У цьому контексті слід зацентувати увагу на тому, що необхідно здійснити аналіз внутрішніх причин суїциду, який можливий через розкриття специфіки, «розумного суїциду», залишаючи право людини на таємницю у випадку вчинення самогубства в стані афекту.

Будучи стійким у демографічному відношенні явищем, суїцид здебільшого має індивідуальне коріння. Самогубство піднімає питання про віру як особливу форму цілісного знання, яке сполучає усередині себе інтелектуальну споглядальність й поведінкову активність. Суїцид долається, важливим є те, що ця проблема не безнадійна, якщо пригадати, що майже 80% випадків суїциду – це результат дієздатної волі й раціонально загостреної свідомості.

Одним із психотерапевтичних підходів до розв'язання проблем внутрішньої готовності особистості до суїциду є переключення свідомості особистості на будь-які турботи альтруїстичного характеру. Добре відомо, що суїцид за своєю сутністю є проявом глибокого егоцентризму. М. Бердяєв оцінював самогубство як духовне падіння й слабкість, загострюючи увагу на

тому, що психологія самогубства не знає виходу із себе до інших: «Можна співчувати самогубцю, але не самогубству» [1, с. 5-21].

У своєму творі А. Камю знову повертається до поставленої ним в есе «Міф про Сізіфа» фундаментальної проблеми філософії: чи варте життя того, щоб його прожити? Для філософа-екзистенціаліста самогубство – втеча від світу або позбавлення від нього. Згідно із цим міркуванням, життя є єдиним справді необхідним благом, завдяки якому можливе відчайдушне протистояння людини, що пізнає та безмовного всесвіту [2, с. 123].

У певному сенсі людина, котра прирікає на смерть лише себе, заперечує всі цінності, крім однієї – права на життя, яким володіють інші люди. Доказом цього слугує факт, що самогубець ніколи не губить ближнього, використовуючи ту згубну силу та страшну свободу, які він здобуває, зважившись на смерть. Будь-яке самогубство наодинці, якщо тільки воно не здійснюється в помсту, по-своєму великодушне або сповнене зневаги. Але ж зневажають в ім'я чогось. Якщо світ байдужий самогубцю, то він уявляє, що для нього є небайдужим або могло б бути таким. Самогубець вважає, що він усе руйнує і усе забирає із собою у небуття, але сама його смерть утверджує певну цінність, яка, можливо, заслуговує, щоб заради неї жили. Самогубства недостатньо для абсолютного заперечення. Останнє означало б абсолютне руйнування, знищення і самого себе, і всього сущого. У будь-якому випадку жити абсолютним запереченням можна лише за умови, що всіляко прагнеш до цієї спокусливої межі. Убивство і самогубство – дві сторони однієї і тієї ж медалі – нещасної свідомості, яка на протигагу обмеженості людської долі обирає темне захоплення, в якому зливаються, руйнуючись, земля та небо.

Дотепер проблема самогубства у світі залишається не розв'язаною, а тому стає дедалі актуальнішою, особливо на тлі зростання показників цього явища, яке, зокрема в Україні, набуває епідемічного характеру. Якщо пощастить зрозуміти, чому людина, завзято захищаючи недоторканність життя на планеті та поглиблюючи свої знання, вибирає між життям і смертю на користь останньої, можна буде впритул наблизитися до вирішення проблеми ефективного попередження самогубств.

Список використаних джерел:

1. Бердяев Н.А. О самоубийстве: Психологический этюд. – Москва: Изд-во МГУ, 1992. – 23 с.
2. Камю А. Бунтующий человек. – Москва: Политиздат, 1990. – 415 с.
3. Трегубов Л.З., Вагин Ю.Р. Эстетика самоубийства. – Пермь: КАПИК, 1993. – 268 с.